

การพัฒนาแบบการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

Development of Knowledge Management Model for Effectiveness of the
Office of KhonKaen Educational Service Area 1

วิมลพร สุวรรณแสนทวี¹, จุฑามาศ จำปาชนม์², อัจฉรา ไชยราช³
Vimonporn Suwanseantavee¹, Juthamas Jumpachon², Ajchara Chaiyarat³
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2562
Email : vimonporn084@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 2) เพื่อพัฒนาแบบการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากร จำนวน 83 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารและผู้อำนวยการกลุ่มงาน จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบบันทึกการจัดสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มี 4 ด้าน ประกอบด้วย

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

¹ Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand.

²นักวิจัยอิสระ จังหวัดขอนแก่น

²Independent Researcher. KhonKaen Province, Thailand.

³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

³ Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand.

*ได้รับบทความ: 7 มกราคม 2563; แก้ไขบทความ: 1 กุมภาพันธ์ 2563; ตอรับการตีพิมพ์:
5 กุมภาพันธ์ 2563

Received: January 7, 2020; Revised: February 1, 2020; Revised: February 5, 2020

1)ด้านประสิทธิผลตามพันธกิจ 2)ด้านคุณภาพการให้บริการ 3)ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ 4) ด้านการพัฒนาองค์กร

คำสำคัญ : 1. การพัฒนา 2. รูปแบบการจัดการความรู้ 3. ประสิทธิภาพ

ABSTRACT

The objective of the research article were 1) to study current situation of knowledge management for effectiveness of the Office of KhonKaen Educational Service Area 1, 2) to develop knowledge management model for effectiveness of the Office of KhonKaen Educational Service Area 1. The population for Quantitative Research included 83 educational administrators and staffs in the Office of KhonKaen Educational Service Area 1. For Qualitative Research, the target group included 19 educational administrators. The instruments using in this study included the questionnaire and record form of focus group discussion. The statistic using in this study included the frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research findings found that: 1. For current situation of knowledge management for effectiveness of the Office of KhonKaen Educational Service Area1, in overall, was in “High” level. 2. For development of knowledge management model for effectiveness of the Office of KhonKaen Educational Service Area 1, found that the 4 aspects of knowledge management model including: 1) the effectiveness based on mission, 2) the service quality, 3) the efficiency of official practice, and 4) the organizational development.

Keywords : 1. Development 2. Model of Knowledge Management 3. Effectiveness

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12(พ.ศ. 2562-2564) การพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ ได้แก่ เศรษฐกิจไทยมีขนาดใหญ่ขึ้น มีฐานการผลิตและบริการที่มีความเข้มแข็งและโดดเด่นในหลายสาขา และความร่วมมือกับมิตรประเทศทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี รวมถึงความร่วมมือกับประเทศในอนุภูมิภาคและ

อาเซียนมีความเข้มข้นและชัดเจนขึ้น ขยายโอกาสด้านการค้าและการลงทุนของไทยเพิ่มขึ้น ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานมีการพัฒนาครอบคลุมมากขึ้น และการบริการทางสังคมทุกด้านที่มีความครอบคลุมทั่วถึง ทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้นปัญหาความยากจนลดลง และคุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 132)

องค์กรต่างๆ จึงต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการทุนมนุษย์(Human Capital) ซึ่งเป็นวิธีการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันยุคเศรษฐกิจ องค์ความรู้(Knowledge Economy) โดยการให้ความสำคัญกับการบริหารคน นับตั้งแต่การสรรหาคัดเลือก พัฒนาองค์ความรู้ สร้างแรงจูงใจและการรักษาคคน ดังนั้น องค์กรจะต้องบริหารจัดการและพัฒนาเพื่อให้บุคลากรมีศักยภาพที่ดีที่สุด ผู้บริหารองค์กรจะต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีความสามารถจัดการแก้ปัญหาเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การเรียนรู้ขององค์กรและการเรียนรู้ของบุคลากร สำหรับการเรียนรู้ของบุคลากรนั้นได้มาจากการศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อความสามารถขององค์กร การเรียนรู้ทำให้ส่งผลถึงการได้เปรียบเชิงแข่งขันขององค์กรและบุคลากร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551 : 65) ดังนั้น บุคลากรจึงเป็นทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Capital) ที่สำคัญต่อการสร้างความสำเร็จหรือลัมเหลวขององค์กร และเป็นต้นทุนทางปัญญา(Intellectual Cost) ที่องค์กรต่างๆ พยายามมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพ และความสามารถให้มีประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้น ตลอดทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีพฤติกรรมการทำงานที่องค์กรคาดหวัง (Expected Work Behaviors) นำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด(Best Performance) และสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดและระบบราชการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่เกิดขึ้นจากการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งมีผลทำให้มีการหลอมรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และจัดตั้งเป็น “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา” จำนวน 175 เขต เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดโครงสร้างองค์กรและแบ่งส่วนงานของกระทรวง ศึกษาธิการออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนกลาง และเขตพื้นที่การศึกษา โดยแยกหน้าที่สำคัญคือ หน้าที่ด้านนโยบายกับหน้าที่การปฏิบัติงานออกจากกัน ส่วนกลางรับผิดชอบการกำหนดนโยบาย แผน มาตรฐาน กำกับติดตามและส่งเสริมสนับสนุน ส่วนการปฏิบัติเกือบทั้งหมดอยู่ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545 : 12) การจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาแยกเป็น 2 ส่วน คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่

จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น โดยให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 59)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในความรับผิดชอบ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอบ้านฝางและอำเภอพระยืน บริหารการศึกษาเฉพาะส่วนที่เป็นศึกษาระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบโดย จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์ การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา รวมทั้งกำกับ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษา การวิจัยด้านการศึกษา ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาของเอกชน องค์การและสถาบันอื่นๆ ที่จัดการศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังนั้น ประสิทธิภาพของการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงส่งผลโดยตรงต่อสถานศึกษาในสังกัดจำนวนมากซึ่งหมายถึงจะส่งผลต่อผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาในภาพรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงต้องมีความรับผิดชอบในผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธี 1)การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 2)มีการประเมินประสิทธิผลการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจและคุณภาพการให้บริการ โดยจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้กำหนด ซึ่งเป็นสัญญาการปฏิบัติราชการ และ 3)การประเมินผลการปฏิบัติราชการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1, 2553 : 21)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นมิติใหม่ทางการศึกษา ซึ่งการค้นหาความรู้ความจริงในการวิจัยครั้งนี้ จะนำไปสู่การวางแผนการจัดการความรู้ขององค์กร เพื่อเป็นกลไกที่ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการแก้ปัญหาทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

3.2 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนนำไปใช้ในการส่งเสริมการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

3.3 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าการจัดความรู้การพัฒนาของสถานศึกษา

3.4 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษากำหนดแนวนโยบายนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายวางแผน ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การกำหนดปัญหาการวิจัย การสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 รวมทั้งวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตำรา เอกสารวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศและงานวิจัยต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและสร้างเครื่องมือ

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพและปัญหาด้วยการวิจัยเชิงปริมาณระยะนี้เป็นระยะการศึกษาสภาพปัจจุบันรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้วยการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการความรู้ คือ ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพปัจจุบันการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีระดับความคิดเห็นของการปฏิบัติงานสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณภาพการให้บริการ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาองค์กร ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ และด้านประสิทธิผลตามพันธกิจ ตามลำดับ

5.2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า 1)ด้านประสิทธิผลตามพันธกิจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีระดับความคิดเห็นของการปฏิบัติงานสูงสุด คือ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ รองลงมาคือ การบ่งชี้ความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเรียนรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้และการเข้าถึงความรู้ 2)ด้านคุณภาพการให้บริการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีระดับความคิดเห็นของการปฏิบัติงานสูงสุด คือ การบ่งชี้ความรู้ รองลงมาคือ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเรียนรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้และการเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 3)ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีระดับความคิดเห็นของการปฏิบัติงานสูงสุด คือ การเข้าถึงความรู้ รองลงมาได้แก่ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบ่งชี้ความรู้ การเรียนรู้ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้และการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 4)ด้านการพัฒนาองค์การในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีระดับความคิดเห็นของการปฏิบัติงานสูงสุด คือ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รองลงมา คือ การเรียนรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การสร้างและแสวงหาความรู้ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้และการบ่งชี้ความรู้

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านประสิทธิผลตามพันธกิจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คุณภาพการให้บริการเกี่ยวกับการบ่งชี้ความรู้ ได้มีการกำหนดประเด็นความรู้และเป้าหมายของการจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถาบัน ซึ่งมีการจัดวางกลยุทธ์ประกอบด้วย การพิจารณาวิสัยทัศน์ภารกิจวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและขีดสมรรถนะภายใน การวิเคราะห์และเลือกกลยุทธ์การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานการวางแผนปฏิบัติการการสนับสนุนโครงสร้างวัฒนธรรมบุคลากรเทคโนโลยีสารสนเทศและกระบวนการรวมทั้งการตรวจสอบผลการดำเนินงานการติดตามสถานการณ์และเงื่อนไขต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลตามพันธกิจขององค์กร การรณรงค์ส่งเสริมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็น KM Team เพื่อสร้างและแสวงหาองค์ความรู้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ สุพัตรา โคตะวงค์, นิมิตร มั่งมีทรัพย์ (2562 : 55-71) ได้ทำวิจัยการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า การจัดการความรู้ในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้และการเรียนรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้การเข้าถึงความรู้การประมวลและกลั่นกรองความรู้และการจัดการความรู้

ให้เป็นระบบประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นสาระหลักสูตรท้องถิ่นด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้และด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

6.2 การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านคุณภาพการให้บริการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากด้านการบ่งชี้ความรู้องค์กรมีกำหนดบุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่จะพัฒนาความรู้และทักษะอย่างชัดเจนตามประเด็นความรู้ที่กำหนด รวบรวมความรู้ตามประเด็นความรู้ที่กำหนดทั้งที่มีอยู่ในตัวบุคคลและแหล่งเรียนรู้อื่นๆที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีมาพัฒนาและจัดเก็บอย่างเป็นระบบโดยเผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร การสร้างและแสวงหาความรู้ ได้มีการรณรงค์ส่งเสริมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็น KM Team เพื่อสร้างและแสวงหาองค์ความรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้าง KM Team สร้างและแสวงหาองค์ความรู้ได้ตามที่กำหนด รวมถึงการรักษาความรู้เก่าและกำจัดความรู้ที่ไม่ได้ใช้แล้ว ในด้านของการจัดความรู้ให้เป็นระบบ องค์กรให้การสนับสนุนให้เกิดนโยบายหรือกลยุทธ์ต่างๆ ในการจัดการความรู้โดยให้การสนับสนุนทั้งในด้านความรู้ งบประมาณ เวลา และสถานที่ และที่สำคัญคือมีความพร้อมในการนำนโยบายหรือกลยุทธ์เหล่านี้มาปฏิบัติ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วทั้งองค์กร การกำหนดเป้าหมายการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ชัดเจนและสัมพันธ์กับเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ กรรณกทิพรส และพิชัย ตั้งภิญโญพุดคุณ (2548 : 81) ที่กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการของการเก็บรวบรวมความรู้ในองค์กรและนำความรู้ที่เก็บรวบรวมจากบุคลากรแต่ละคนมาถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเป็นการแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกันซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรรวมถึงการจัดเก็บความรู้ไว้เป็นทรัพย์สินที่คงอยู่กับองค์กรตลอดไปซึ่งสอดคล้องกับบุญศักดิ์ พิศสุวรรณ (2548 : 59) ที่กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นการจัดการสารสนเทศและความรู้ที่นับว่าสำคัญหรือเป็นทรัพย์สินที่เป็นนามธรรม(Intangible Asset) ซึ่งมีความสำคัญที่องค์กรต้องใช้ในการสร้างความแตกต่างทางการแข่งขันโดยอาศัยกระบวนการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การมีความได้เปรียบ

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 นั้น ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการพัฒนาองค์กร ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ และด้านประสิทธิผลตามพันธกิจ สมควรต้องนำรูปแบบการจัดการความรู้เหล่านี้มาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการโดยมีการประมวลและกลั่นกรองความรู้ การบ่งชี้ความรู้ การจัดความรู้ให้เป็นระบบ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเรียนรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบการจัดการความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหางานการจัดการความรู้ของสถานศึกษาตามบริบทพื้นที่

7.2.2 ครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบการจัดการความรู้ไปใช้ในการส่งเสริมการจัดการความรู้ของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาวิจัยการประยุกต์ใช้หลักการบริหารจัดการความรู้ตามพันธกิจในการปรับปรุงสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลในพัฒนาสถานศึกษา อันจะเป็นผลดีต่อการจัดการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

กรกนก ทิพรส และพิชัย ตั้งภิญโญพุฒิกุล. (2548). Km ก้าวต่อไปของการพัฒนาหน่วยงานราชการ.

วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์. 24(103). 91-92.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร : ศุภสภา.

วุฒิสกดิ์ พิศสุวรรณ. (2548). การจัดการความรู้ทางธุรกิจ. *นักบริหาร*. 25(1). 22-26.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (2553). รายงานประจำปี. ขอนแก่น :

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551). โครงการสร้างต้นแบบการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์

วัฒนธรรมและค่านิยม (I AM READY: ฉันพร้อมทำเพื่อประชาชน). กรุงเทพมหานคร :

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). เอกสารประกอบการระดม
ความคิดเห็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564).

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : พรินทวนกราฟฟิค.

สุพัตรา โคตะวงศ์, นิมิตร มั่งมีทรัพย์. (2562). การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน
วิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 2(2). 55-71.

9. คำขอบคุณ

รายงานการวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์จาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ประจิตร มหาหิง ดร.ถวิล ถาวาลย์ ดร.มณูญ ศิวารมย์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ
ช่วยเหลือ สนับสนุน และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องงานวิจัยนี้ ให้มีความสมบูรณ์ด้วยความเอาใจใส่
เป็นอย่างดีและขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยในครั้ง
นี้เป็นอย่างดี

หวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ
การบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดขอนแก่นต่อไป